

Résumés en hongrois

Köpeczi Béla

Széptevő és lázadó : Thököly a francia irodalomban

A XVII. század Franciaországának olvasóközönsége, mindenekelőtt a szalonok világa, elvetve a száraz, bölcsekedő és retorizáló történelemírást, növekvő érdeklődést tanúsít a kor történelme és ennek regényes formában történő megjelenítése iránt. A magyarországi Habsburg-ellenes harcok szereplői, így Thököly is számos népszerű francia nyelvű műben és sajtótermékben jelenik meg. A XIV. Lajos támogatását élvező "kuruckirály" nemcsak kalandos életével hívja fel magára a figyelmet, hanem alakjának két, a legkülönbözőbb formában értékelt vonásával is. Thökölyt a populáris irodalom olyan kiemelkedő képviselői, mint Prévost abbé, Pignault-Lebrun vagy Pixécourt női szívek hódítójaként valamint a szabadságért lázadóként mutatják meg. Céljuk egyrészt a szenzáció keresése, másrészt a mindennapi tudat befolyásolása a kor domináns eszméinek illusztrálásával.

Jean Nouzille

Magyarország visszafoglalása és a császári csapatok

Az 1863. szeptember 12-én Kalhenbergben aratott győzelem fordulatot jelent Európa történelmében : megkezdődhet Magyarország visszafoglalása.

A keresztény világ meglepéssel fogadja Buda elfoglalásának a híret. A császáriak győzelmét nem csupán az oszmán Birodalom területén eluralkodó éhínség és a különböző lázadások könnyítik meg, hozzájárul ehhez a hadsereg megújulásra képtelen, agresszivitásra hajlamos irányítása. De szerepet játszik az események kimenetelében Franciaország semlegessége és a keresztény államok koalíciója is. A harcok során a császári csapatok komoly utánpótlási gondokkal küzdenek. Letarolják a városokat és falvakat, menekülésre kényszerítik a lakosságot. Így például 1684 és 1686 között a Duna-Tisza köze elveszíti a korábban ott lakók jelentős részét. A felszabadító hadjárat nem hoz javulást az életkörülményekben.

Georges Diener

Francia menekült hadifoglyok a magyar társadalomban

A történelmi kutatások időnként meglepő módon cáfolják az előítéleteken alapuló közvéleményt.

Igy van ez e tanulmány kapcsán is, mely a francia menekült hadifoglyok Magyarországon töltött napjaival foglalkozik (1940-1945).

A második világháború alatti Magyarország a köztudatban úgy szerepel, mint a hitleri Németország hű kiszolgálója és utolsó csatlója.

1940-1945 között ezerkétszáz francia hadifogoly talált menedéket Magyarországon. Ez a tény Magyarországot paradox helyzetbe hozta, hisz a hitleri Német Birodalom utolsó csatlósa onnan menekült fogolyokat fogadott be.

A kor történelmi dokumentumainak, írásbeli és szóbeli leírásainak alapján egy sokkal árnyaltabb kép alakul ki egy országról, amelynek külpolitikai stratégiája speciális és ellentmondásos.

Georges Kassai

Párhuzamosságok, gyakoriság, konnotáció József Attila két versszaka kapcsán

Roman Jakobson módszerét követve a szerző kísérletet tesz egyes nyelvtani, jelentéstani és hangtani párhuzamosságok megállapítására József Attila Eszmélet-ének X. szakaszában. Ezek az egymást kölcsönösen erősítő párhuzamosságok két ellentétes szemantikai pólust hoznak létre. Egy másik versszak hangtani elemzése nyomán beigazolódni látszik az a feltevés, hogy a konnotáció a gyakoriság függvénye is lehet. A hangtani elemek gyakorisága ebben az esetben is szemantikai és nyelvtani elemek gyakoriságával párosulva teremt meg a versszak sajátos "hangulatát", vagyis konnotációját.

Antoinette Ehrard

Théophile Gautier és a magyar festők

Théophile Gautier műkritikusi pályájának tanulmányozása fényt derít arra, hogy a nagy költőt és kritikust a kortárs külföldi festők közül a magyarokhoz fűzték a legszorosabb szálak; erről tanúskodik levelezése valamint magángyűjteménye is. Az 1861-es párizsi Szalonban figyel fel Madarász Viktor történelmi festészetére, 1864-ben lelkes hangon elemzi a "Zrínyi és Frangepán" c. képet. 1870-72-ben nagy érdeklődéssel kíséri Munkácsy magasba ívelő pályáját, franciaországi sikersorozatát, bár az is igaz, hogy a "Sírhalomház"-ról írott kritikája alapos gyanút kelt, hogy Gautier nem is látta a festményt, leányának beszámolójára támaszkodva írta cikkét. Zichy Mihályt vulkanikus tehetségű, zseniális művésznek írja le Gautier, akit elbűvöl a magyar festő virtuozitása. Gautier magyar vonatkozású írásainak elemzése további kutatómunkára kíván ösztönözni a magyar festők múlt századi franciaországi tevékenységét illetően.

Nicolas Cazelles

Arany, "a ballada Shakespeare-je"

A szerző Arany János életművét a "normatív esztétika" válsága és a "modernizmus" kialakulása közé helyezi.

A balladaíró Arany János helyét keresve a magyar és európai irodalomban, Nicolas Cazelles a Gyulai Pál által először megfogalmazott minősítés, "a ballada Shakespeare-je" megalapozottságát kutatja.

Elemezi a költő helyzetét és lelkiállapotát a Bach-korszakban és a Kiegyezéskor, majd reagálását a hatvanas-hetvenes évek "balladajárványára". A tanulmány írója különös jelentőséget tulajdonít Az örök zsidó, a Párviadal és a Kép-mutogató című balladáknak, amelyek révén új fénybe kívánja állítani Arany 1977-es balladatermését.

Karafiáth Judit

Céline és Magyarország

A szerző közli a Pesti Napló 1933. május 25-i számában megjelent Céline-interjú fordítását. Az interjú az író Utazás az éjszaka mélyére című regényének megjelenése ürügyén készült, de elsősorban Céline és Semmelweis kapcsolata érdekli az újságírót.

Karafiáth Judit tanulmánya Céline /eredeti nevén Louis Destouches/ 1924-ben megvédett, Semmelweisről írt doktori értekezésének keletkezési körülményeiről, annak "irodalmi jellegéről", ennél fogva "költői szabadságáról" közöl nem csupán a filológus számára érdekes adatokat, többnyire kiadatlan vagy nehezen hozzáférhető források alapján.

Éva Füzesséry

Magyarország korai találkozása a pszichoanalízissel

Miután a századfordulón megszületett a pszichoanalízis, 1913-ban már Budapesten is megalakult a pszichoanalitikus kör. Tagjai mind híres pszichoanalitikusokká váltak szerzte a világon.

Miben kereshetjük e korai érdeklődés gyökereit a pszichoanalízis iránt ?

A magyarok ázsiai eredetű kultúrájában, sámánizmusában, nyelvében s ennél fogva az európai népektől különböző identitásuk állandó keresésében, a század elejének különleges politikai helyzetében található a kívülről jövő gondolat-áramlatok befogadása iránti nyitottság gyökerei.

Feltehető tehát, hogy a pszichoanalízis, amely a tudatalatti világot tanulmányozza, nem mint egy merőben új érdeklődési központ, gondolkodási forma foglalkoztatott bizonyos köröket Magyarországon, hanem mintegy folytatása volt a magyarok ázsiai kulturális hagyományainak, a sámánizmus "láthatatlan világa" felé irányuló nyitottságának és további identitáskeresésének.